

George Tabori potřetí

Komorní scéna Aréna už sice novou sezónu s názvem **Rok neslýchaných zpovědí** zahájila, nicméně nyní ji čeká **první premiéra** jubilejní dvacáté sezóny.

Cenou Divadlo roku 2013 ověčený soubor se jí opět vrací k velkému současnému dramatikovi a humanistovi **George Taborimu** a také se po několika letech znovu setkává s výraznou osobností polského divadla, režisérem **André Hübner-Ochodlem**.

Tabori ve své tvorbě reflektuje utrpení Židů za éry nacismu a zamýšlí se nad naší schopností nadále rozpoznat a případně i uchovat základní hodnoty lidskosti. V jeho dílech však není místo pro planý patos, naopak používá groteskní, často hodně černý humor provázený ironií a sarkasmem. Ani Bílý muž a Rudá tvář se nijak neodklání od základní linie všech Taboriho her, jejichž hlavním tématem je netradiční pohled na židovství a holokaust. Tabori napadá zažitá stereotypy a dogmata a klade je do ostrého kontrastu s obyčejným lidským osudem.

Bílého muže a Rudou tvář napsal Tabori nejprve jako povídku, poslední věc, kterou dokončil ještě při svém pobytu v New Yorku. Ten opustil v roce 1970, když získal stipendium v Německu.

„Byla to tehdy velmi těžká a nepříjemná doba, neboť to staré tolerantní „manželství“ černochoů a židů se začalo rozpadat. V jednom newyorském levicovém nočním klubu intelektuálů došlo tenkrát k velké roztržce mezi černochoy a bělochoy. Černoši se proti nám ostře postavili a zařekli se, že od nás už nikdy nepřijmou žádnou pomoc. Druhým impulsem, dá-li se to tak nazvat, bylo vyprávění jednoho mého přítele, původem indiána z kmene Čerokézů, který ale žil v New Yorku, měl za ženu čistou bělošku a byl veteránem z vietnamské války. Někdy začátkem 60. let mi vyprávěl životní historii svého dědečka, který bojoval ve válce Severu proti Jihu proti Lincolnovi. Dodnes pracuje na tom, aby jeho životní osudy zaznamenal. A mě průběžně spravuje o tom, jak je daleko, a líčí mně různé peripetie tohoto příběhu.“ *Z rozhovoru pro SaD, který s autorem v únoru 1991 vedl Ondřej Černý*

Na konci sedmdesátých let minulého století byla natočena **rozhlasová verze** Bílého muže a Rudé tváře, sám Tabori v ní namluvil postavu vypravěče, která ale v divadelním textu chybí. Rozhlasová inscenace získala cenu Prix Italia a hra Weisman und Rotgesicht byla v anketě Theater heute vyhodnocena jako nejlepší německy psaná hra roku a George Tabori za ni získal Mülheimerskou cenu pro dramatiky.

Bílého muže a Rudou tvář označil sám autor jako **židovský western**, v němž se při náhodném setkání na poušti vzájemně triumfují domnělý Indián a židovský otec postižené dcery ve výčtu příkoří, která museli snášet pro svůj původ. Tabori nechává zaznít starou pravdu, že „pod kůží, jsou všichni lidé stejní“ a že navzdory všemu utrpení stále toužíme po obyčejném lidském štěstí.

S dílem George Taboriho budou mít diváci Komorní scény Aréna možnost setkat se již potřetí. Nejprve to byly **Goldbergovské variace** v režii Ivana Krejčího, které se dočkaly i záznamu České televize. Bílého muže a Rudou tvář inscenuje polský režisér německého původu André Hübner-Ochodlo, který před časem v Aréně nazkoušel Taboriho **Jubileum**.

Sám režisér má k Taborimu, který patří spolu s Beckettem a Čechovem k jeho nejoblíbenějším autorům, i osobní vztah. „„Když mě učil na univerzitě v Giessenu, zjistil jsem, že máme stejný názor na umění. Že by mělo způsobit stav sebezapomnění. Člověk by se měl cítit tak, jak se ještě nikdy necítil, a tím v sobě poznat nepoznané. Aby ho napadly věci, které ho do té doby nenapadly. Umění by vůbec mělo přinést jakýsi nový stav naší lidské existence. A také má Tabori dokonalý sluch na dialogy. Bílý muž a Rudá tvář, to jsou skvělé dialogy a monology na téma toho, kdo je víc zasažen osudem.“

Inscenace Bílý muž a Rudá tvář bude mít premiéru **25. října 2014 v 18:30 hodin** a představí se v ní Marek Císavský, Pavla Dostálová, Petr Panzenberger a Vladislav Georgiev.

Alice Taussiková, PR KSA